

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΔΑΜΑΡΤΙΝΟΣ ΚΑΙ ΣΑΙΞΠΗΡ

(Από τ' Απομνημονεύματα του Γάλλου δημοσιογράφου Τεξιέ).

Είπε γνώστη ή άγνοια της Λαμαρτίνου, του γλυκύτερου Γάλλου ποιητή, πρὸς τὸν μεγαλύτερο ποιητὴ τῆς Ἀγγλίας Σαίξπηρ.

«Μία βραδιά, διαγίτα σχετικά στὰ Ἀπομνημονεύματά του ὁ διακεκομμένος δημοσιογράφος Ἐδουάρδος Τεξιέ, ἦσαν προσκαλεσμένος στὸ σπίτι τοῦ Λαμαρτίνου, στὸ Σαιν-Πουάν. Ὅταν καθίσαμε στὸ τραπέζι, ἔβλεπα ὁ ποιητὴς γύρωσε καὶ μὰς εἶπε μὲ τρόπο φαιδρὸ:

— Ὁ γέρο Χαβέν, ὁ ἀρχισυντάκτης τοῦ «Λίονος», ποῦ ἤρτηε πρὸ καιροῦ μὰ σερὰ ἄρθρον γιὰ τὸ φύλλο του. Τοῦ τὰ εἶχα ἰσοσχεθεῖ, ἀλλὰ ἔφησενα κατ'ἀλλήλο θέμα καὶ δὲν κατόρθωνα νὰ τὸ βρῶ. Ἐπὶ τέλους ἔβιασέ τὸ βροῦρα...

— Ποῦ εἶνε; ῥώτησε ἡμεῖς ἡ κυρία Λαμαρτίνου.

— Θὰ σὰς πῶ. Ἀπὸ καιροῦ, πολὺ καιροῦ, ἤθελα νὰ εἶπῶ, νὰ γράψω, νὰ διαλαλήσω αὐτὰ ποῦ σκέπτομαι γιὰ τὸν Σαίξπηρ.

Ἀκούοντας τὸ ὄνομα αὐτὸ, ἡ γυναῖκα τοῦ ποιητοῦ, ἡ ὁποία ἦταν ἀγγλίσσα καταγωγῆς, ἔβλεπε κάτοχη καὶ τοῦ ἔρωξε ἓνα περίετρον βλέμμα.

— Ναι, ἐξακολούθησε τοῦζώντας τὰ λόγια του ὁ ποιητὴς. Εἶνε ἀλήθεια πὸς δὲν ἀγαπῶ καθόλου τὴς φωνίτσες, τὴς κλειμένες, τὴς ἀνύποπτές δόξες. Ὁ Σαίξπηρ λοιπὸν εἶνε τὸ κορυφαῖον τοῦ παραλογισμοῦ. Ὁ Σαίξπηρ εἶνε μιά κακὴ πρόληψη. Ὁ Σαίξπηρ εἶνε μιά ἐφεύρεσις τὸν ρομαντικῶν. Ὁ Βολταίρος δὲν ἦταν κοντὸς στὰν ἀκακιοῦσε τὸν Σαίξπηρ βίαια...

— Βίαια! φώναξε ἐγώ, συγκρατώντας μὲ δυσκολία τὴν διασφορία μου.

— Ναι, ποῦ ἀπάντησε μὲ ἀσθένεια ὁ Λαμαρτίνος. Δὲν εἶνε ἄλλο τίποτε, παρὰ ἓνα βλάσας, ἓνας καταγκροσπιχίτης, ἓνας δομιστολογὸς γιὰ πολὺ καιρὰ πὰ δὲν τὸ διακρίπτω μὲ ὅσες μου τὴς δυνάμεις καὶ ὄλιω μάλιστα νὰ τὸ ἀποδείξω. Τὸ πρῶτον μου ἄρθρον θὰ τὸ στείλω κἀπὸς αὐτὸν τῶν σὺν ἑλπίσιν. Ὅτὰ τὸ γράφο ἄποψε, ἀμέσως μετὰ τὸ φαγητό, καὶ θὰ κἀνω νὰ γελῶσι ὅλος ὁ κόσμος μὲ τὸν κύριο Οὐάιλαι Σαίξπηρ...

Ἡ κυρία Λαμαρτίνου ἤξερε πὸς ὅταν κατέβηκε μὲ ἰδέα στὸν ἔνδοξο στέγιο της, τὴν πραγματοποιήσε ἀμέσως. Ἰν' αὐτὸ, καθ' ὅλο τὸ διάστημα τοῦ γυναικός, παρμένει σιωπηλὴ, ἐνὸς ὁ Λαμαρτίνος εἶχε πᾶσι φρα καὶ ποῦ ἀράδαζε πᾶσι ἡθῆτα ἢ ἔαν τὰ θεατροῦ κόλλα τοῦ Σαίξπηρ.

— Αὐτὸς ὁ Ἄμλετ πάλι τί σὰς λέει; ἐξακολούθησε νὰ φωνάζει. Σὲ μὴ σκηνῆ δεροστέται ἂν ἀνάγξει τίποτε τέρα ἀπ' τὸν τάφο καὶ διακροῦνται, ὅτι κανένας δὲν ἐγύρισε ἀπ' τὴ γορὰ τὸν νεκρὸν, ἐνὸς λίγω πὸ βίσηρα βλέπει μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια τὸν πεθαμένον πατέρα του, τὸ φᾶνισμα τοῦ πατέρα του, νὰ ἐπανέρχεται ἀπὸ τὸ ἰσπερῆεν καὶ νὰ περιφέρεται ἐπάνω σὲ μιά παρτίσα... Μὰ εἶνε πράγματα σοβαρὰ αὐτὰ, εἶνε ἐμπνεύσεις ἀνάγξιες, ἐνὸς μεγάλου συγγραφέως, εἶνε ἔργα ποῦ μποροῦν νὰ ἐξαφραλοῦσιν τὴν ἀθανασία στὸ δημοτικόν τους; Ἄ, τὸ θεατροῦ τοῦ Σαίξπηρ εἶνε μιά ἀδιόκητη ἀσυναρτησία. Ὅτὰ τὰ πῶ ὅλα αὐτὰ, θὰ τὰ γράφο στ' ἄρθρα μου, γὰ νὰ τὰ μᾶθῃ ὁ κόσμος καὶ νὰ πάρῃ νὰ πιστεῖται σὰ τιμὴ τὴ δόξα τοῦ Σαίξπηρ...

Ἡ κυρία Λαμαρτίνου τὸν ἰσχυρὸν μὰς μὴ μὴ ἀνατέναζε, ἔβροντας πὸς θὰ πᾶρασαν χαμένες ἡ διαμαρτυρίες της. Τελειώσαμε τὸ φαγητό κοντὰ—στραβά, μὴ ἔπειτα ἀποσυνθῆκαμε στὰ δωμάτιά μας γὰ νὰ πλαγιάσουμε.

Δὲν εἶχα κλεισεῖ ἀκόμα τὰ μάτια μου, ὅταν ἰσού-

σθεσε μάλιστα:

— Ἐνε σὺ λείκεται ἀκόμα. Νὰ βάλῃς ὅλα σου τὰ δονατὰ καὶ νὰ στεφανώσῃς τὸν Ἐρωτόδοτο μὲ τὴν Ἠλιοστάλαχτη.

Ὁ Λαμαρτίνος

σα τὴν πόρτα τῆς κἀμαρῆς μου νὰ χροῦ. Σηρόθημα περὶπαρὸς νὰ ἰδοῦ ποὺς μὲ ἔρησε κα' ἀνοῖξα.

Ἦταν ἡ κυρία Λαμαρτίνου ποῦ φοροῖσε τὰ νεκρικά της καὶ κρατοῦσε στὸ χέρι ἓνα κερὶ. Ἀμέσως ποῦ εἶπε πὸς θὰ πᾶρασε τὴν ἄλλη μέρα ν' ἀνταπόση τὸν ἀρχισυντάκτη τοῦ «Λίονος» γὰ νὰ πάρῃ τὸν Λαμαρτίνου καὶ νὰ τὸν ἐξορκίσῃ νὰ μὴ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπειλή του.

— Ἀκούε ἐκεῖ, νὰ θέλῃ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὸν Σαίξπηρ! ἔβλεπε στὸν ὀμοιωμένη ἡ δυσπιστιομένη γυναῖκα. Ἐχε σποῖδ, λέει, νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ὁ Σαίξπηρ εἶνε ἓνα ῥῶο. Καταλαβαίνετε, κύριε Τεξιέ; Ὅτὰ κατατροσπαστῆ, θὰ γίνῃ ῥεζιλί, θὰ τὸν πάρουν ὀσοι στὴν κροσθὶδα... Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, κύριε Τεξιέ, ἐμποδίστε τον νὰ τὸ κάμῃ...

Ἡ φτωχὴ γυναῖκα ἦταν σχεδὸν τρελλὴ ἀπὸ τὴ στενωχρία της. Τὴ λυτήρηκα στὴν κατὰστασι ποῦ τὴν ἔβλεπα καὶ προσπαθῶ νὰ τὴν καθηρηγῶσι.

— Ἰσως, κυρία μου, τὴς εἶπα, εἶνε προτιμώτερο νὰ τὸν ἀρήσουμε νὰ γράψῃ τὸ ἄρθρον του, νὰ γίσῃ ὅλη του τὴ γοῖλ καὶ κἀποῦ νὰ παρακαλέσουμε τὸν ἀρχισυντάκτη τοῦ «Λίονος» νὰ μὴν τὸ καταγορήσῃ. Ἐπὶ τέλους ὁ κ. Χαβέν εἶνε ἀρχισυντάκτης καὶ πορεῖ νὰ διαθέσῃ ὅπως θέλει τὴν ἐφημερίδα του. Ἐν ἀνάγκη, θὰ τοῦ πῶ ὅτι ἀδυνατεῖ ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν εἰδηση γιὰ ἓνα τέτοιο παραδοξολόγημα, ὅπως θὰ εἶνε τὸ ἄρθρον τοῦ στέγιοι σας...

— Ἐχθετε ὄμοιο, κύριε Τεξιέ, εἶπε ἡ δυσπιστιομένη γυναῖκα καὶ βῆκε κάπως ἀνακοιμισμένη ἀπ' τὰ λόγια μου.

Τὴν ἄλλη μέρα, ὁ Λαμαρτίνος βῆκε ἀπ' τὸ δωμάτιο του, κρατώντας θωμαδεστικά τὰ χειρόγραφα τοῦ ἄρθρον του, τὰ ὁποῖα εἶχε γράψῃ τὴ νύχτα καὶ εἶχε συμπληρώσει τὸ πρῶν.

— Ἡ ἀποζάγιας εἶνε ἔτοιμη, φώναξε. Ὁ κύριος Οὐάιλαι Σαίξπηρ ἄς λάβει τὰ μέτρα του!

Τότε ἡ κυρία Λαμαρτίνου προχώρησε μπροστά του καὶ τοῦ εἶπε πὸς γλυκύτερο τόνου τῆς φωνῆς της:

— Δαπὸν, φίλε μου, ἐπαρῆστε; Θέλετε, σῶναι καὶ κἀνὸ, νὰ ἐκπαρῆστε τὴ γνοῖη ποῦ ἔχετε ἐναντίον τοῦ Σαίξπηρ;

— Ἄν ἐπαρῆνω, λέει! φώναζε ὁ Λαμαρτίνος. Καὶ παρακαλέσω μάλιστα...

— Πρῆτα μὲ ἔξορτε βίαιος πὸς ἡ ἰδέες:

— ὅσοι εἶνε ἐσφαρμένους...

— Ὁ Λαμαρτίνος ἀσπῆρασε ἀδιόφρα τοῦς ὄμοιους του.

— Μάθετε ἀκόμα, ἐξακολούθησε ἡ γυναῖκα του μ' ἓνα βρος πονεμένο, μάθετε, φίλε μου, ὅτι θὰ μὲ ληστήσε πολὺ, πάρα πολὺ...

Μιλοῦσε μὲ βραδύτητα καὶ μὲ δυσκολία, προσπαθώντας νὰ καταπνίξῃ τοῦς λυγμοῦς της.

Ὁ Λαμαρτίνος τὴν κῶιταζε γὰ μιά στιγμή καὶ κατελήθη κα' αὐτὸς ἀπὸ συγκάλησι.

— Ὡ, τίποτε, τίποτε στὸν κόσμο, φώναξε, δὲν πρέπει νὰ μὰς παρασῶρη γὰ νὰ στενωχορῶσι αὐτοῦς ποῦ μὰς ἀγαποῦν...

Καὶ μὲ μιά θεατροῦ γηρονομία ἔβανε κομμάτια τὰ χειρόγραφα του πρὸς Σαίξπηρ ποῦ ἦσαν γραμμένα μὲ τὸ μακροπῶ καὶ καλλιγραφικὸ γράφισμά του.

— Ἄ, τί καλὸς ποῦ εἶστε, φίλε μου! φώναζε χαρούμενη ἡ κυρία Λαμαρτίνου.

— Ἐγὼ καλὸς; Ἄ, μὰ! Εἶμαι μᾶλλον κοντὸς, κοντὸς.... σᾶν τὸν Σαίξπηρ!...

Κι' ἔτσι τὸ ῥεζῆος σιμφιλιώθηκε ἀμέσως ἐνὸς συγχρόνως ὁ Σαίξπηρ γλῶττωσε ἀπὸ μιά φασερὴ φιλολογικὴ ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία ὅμως θὰ εἶχε πάρα πολὺ ἄνδιαφέρον ἂν γραφόταν.

ΓΝΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Στὴ γυναῖκα δόθηκε τὸ χάρισμα νὰ λῆ τὰ πάντα μὲ τὴ σωτηρία της. Αὐτὴ ὅμως φλαρεῖ διαρκῶς χορὶς νὰ λῆ τίποτε.

— Σὲ κἀθε ἐποχὴ καὶ σὲ κἀθε κλίμα μὰ ὄμοια γυναῖκα κάνει πάντα ὅ,τι θέλει.

Ὁ Σαίξπηρ